

**Pohjois-Ritaharjun koulun tasa-arvo ja
yhdenvertaisuussuunnitelma
2025–2028**

Sisällys

1. Taustaa.....	2
2. Tasa-arvo ja yhdenvertaisuussuunnitelman tarkoitus	3
3. Yhdenvertaisuus käsitteenä.....	4
4. Tasa-arvo ja yhdenvertaisuuslaki	5
5. Tasa-arvon perustavat tekijät Pohjois-Ritaharjun koulussa	6
6. Pohjois-Ritaharjun koulun tasa-arvo ja yhdenvertaisuuskysely ja niiden tulokset.....	8
7. Tulosten analysointi ja kehittämiskohteet sekä niiden arviointi	9
8. Konkreettiset toimenpiteet	10
9. Lähteet	11
LIITTEET	12

1. Taustaa

Pohjois-Ritaharjun koulu on Oulussa toimiva alakoulu, jossa on oppilaita n. 480, luokanopettajia 24, kielten opettajia kolme, erityisopettajia viisi, ohjaajia seitsemän sekä muuta henkilökuntaa. Koululla toimii kaksi alueellista erityisryhmää. Luokittaiset ja oppiainekohtaiset ryhmät ovat sekaryhmiä ja koulumme toimii yhteisopettajuudessa. Pohjois-Ritaharjun koulussa oppilaat opiskelevat tasa-arvoisesti sukupuolesta, uskonnosta ja etnisestä taustasta riippumatta.

2. Tasa-arvo ja yhdenvertaisuussuunnitelman tarkoitus

Yhdenvertaisuuden osalta yksi päämäärä oppilaitoksessa on syrjinnän tunnistaminen, siihen puuttuminen, toiminnan ja käytäntöjen arviointi yhdenvertaisuuden näkökulmasta, yhdenvertaisuutta edistävien toimenpiteiden toteuttaminen ja osallisuuden lisääminen.

(yhdenvertaisuussuunnittelun opas)

Sukupuolten tasa-arvolla tarkoitetaan eri sukupuolten tasapuolisia oikeuksia ja mahdollisuuksia. Päätösten tekemisessä on huomioitava lopputulosten tasa-arvo mahdollisimman oikeudenmukaisella tavalla. Suomen perustuslaissa sanotaan, että ketään ei saa ilman hyväksyttävää perustetta asettaa eriarvoiseen asemaan sukupuolen perusteella.

(Tasa-arvoasian neuvottelukunta)

Syrjinnästä vapaa koulu:

- 1) vastustaa ja puuttuu kaikenlaiseen syrjintään, kiusaamiseen ja häirintään kouluyhteisön tasoilla oppilaista henkilökuntaan
- 2) hyväksyy ja tunnustaa ihmisten erilaisuuden osaksi kouluyhteisöä
- 3) sitoutuu tasoittamaan eriarvoisuutta sekä edistämään ja ylläpitämään yhdenvertaisuutta

(syrjinnästä vapaa koulu)

3. Yhdenvertaisuus käsitteenä

Yhdenvertaisuus -käsitteellä tarkoitetaan sitä, että kaikki ihmiset ovat samanarvoisia riippumatta heidän sukupuolestaan, iästään, etnisestä tai kansallisesta alkuperästään, kansalaisuudestaan, kielestään, uskonnostaan ja vakaumuksestaan, mielipiteestään, vammastaan, terveydentilastaan, seksuaalisesta suuntautumisestaan tai muusta henkilöön liittyvästä syystä. Yhdenvertaisuudesta ja syrjimättömyydestä säädetään Suomen perustuslaissa, yhdenvertaisuuslaissa ja rikoslaissa sekä eri elämänalueita koskevassa lainsäädännössä.

(mitä yhdenvertaisuudelle tarkoitetaan? <https://yhdenvertaisuus.fi/mita-on-yhdenvertaisuus>)

Yhteiskunnassa yhdenvertaisuus merkitsee samoja mahdollisuuksia päästä koulutukseen, saada työtä ja sosiaalisia palveluja, mutta se ei tarkoita samoja yhteiskunnallisia etuuksia tai lainsäädännön perusteella myönnettäviä oikeuksia kaikille yksilöille tai ihmisryhmille. Näitä oikeuksia ja etuuksia rajoitetaan lainsäädännössä moraalisin ja rationaalisin perustein. Yhdenvertaisuus koskee ihmisiä ainoastaan yksilöinä lain edessä, mutta erilaisten ideologioiden, arvojen, oikeuskäsitysten, elämäntapojen, ihmissuhteiden tms. keskinäistä yhdenvertaisuutta se ei tarkoita.

(yhdenvertaisuus, OPH, oikeudenmukaisuus ja reiluus)

4. Tasa-arvo ja yhdenvertaisuuslaki

Yhdenvertaisuuslain pykälässä 6 mainitaan seuraavaa:

Koulutuksen järjestäjän velvollisuus edistää yhdenvertaisuutta

Koulutuksen järjestäjän ja tämän ylläpitämän oppilaitoksen on arvioitava yhdenvertaisuuden toteutumista toiminnassaan ja ryhdyttävä tarvittaviin toimenpiteisiin yhdenvertaisuuden toteutumisen edistämiseksi. Edistämistoimenpiteiden on oltava oppilaitoksen toimintaympäristö, voimavarat ja muut olosuhteet huomioon ottaen tehokkaita, tarkoituksenmukaisia ja oikeasuhtaisia.

Koulutuksen järjestäjän on huolehdittava siitä, että oppilaitoksella on suunnitelma tarvittavista toimenpiteistä yhdenvertaisuuden edistämiseksi. Koulutuksen järjestäjän ja tämän ylläpitämän oppilaitoksen on varattava oppilaille ja heidän huoltajilleen sekä opiskelijoille tai heidän edustajilleen mahdollisuus tulla kuulluiksi edistämistoimenpiteistä.

(yhdenvertaisuuslaki, 1325/2014, 6 §)

Tasa-arvolain pykälässä 1 mainitaan seuraavaa

”Tämän lain tarkoituksena on estää sukupuoleen perustuva syrjintä ja edistää naisten ja miesten välistä tasa-arvoa sekä tässä tarkoituksessa parantaa naisten asemaa erityisesti työelämässä. Lain tarkoituksena on myös estää sukupuoli-identiteettiin tai sukupuolen ilmaisuun perustuva syrjintä”

(Laki naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta, 1 § (30.12.2014/1329))

Tasa-arvolaki määrää, että oppilaitosten on tehtävä tai päivitettävä suunnitelma vuosittain tai vähintään kolmen vuoden välein. Lain mukaan suunnitelman tulee sisältää:

- 1) selvitys oppilaitoksen tasa-arvotilanteesta sekä
- 2) tarvittavat toimenpiteet tasa-arvon edistämiseksi

5. Tasa-arvon perustavat tekijät Pohjois-Ritaharjun koulussa

- Pohjois-Ritaharjun koulussa toimii kaksi **alueellista erityisryhmää**. Lähikoulu sekä alueelliset erityisryhmät luovat puitteet alueen lapsille tasapuolisesti.
- **Oulun kaupungin arvot**. Rohkeus, reiluus ja vastuullisuus ohjaavat toimintaamme arjessa. Oulun kaupungin arvojen lisäksi toimintaamme ohjaa myös **Pohjois-Ritaharjun koulun omat arvot**; yhdessä tekeminen, toisten arvostaminen sekä ilo ja innostuneisuus.
- **Hyvinvointikoulu**. Koulumme on hyvinvointikoulu. Oppilaiden hyvinvointia seurataan erilaisilla hyvinvointitiedon mittareilla (kyselyt), esim. kouluterveyskysely, Koulun hyvinvointiprofiililla sekä MOVE-mittauksilla.
- **KIUAS-ohjelma**. Koulumme käyttää kiusaamisen ehkäisyyn sekä siihen puuttumiseen KIUAS-ohjelmaa.
- **Yhteisöllinen oppilashuoltoryhmä = OHR-Y**. Ryhmään kuuluvat rehtori, opettajia, koulukuraattori, kouluterveydenhoitaja, huoltajien edustaja, oppilasjäseniä sekä tilanteen mukaan myös edustajia seurakunnalta, nuorisotoimelta sekä vanhempainliitolta. Tiimissä suunnitellaan yhteisöllisiä tukimuotoja koko koulun toimintaan.
- **Oppimisen tuki**. Oppilaiden tukea järjestetään lukuvuodesta 2025–2026 alkaen uuden tuen uudistuksen edellytysten mukaisesti. Näin tuen muodot saavuttavat kaikki oppilaat.
- **Kouluruokailu**. Kaikille oppilaille tarjotaan päivittäin ilmainen ruoka erityisruokavaliot huomioiden.
- **Oppilaiden osallisuus**. Kaikki oppilaat kuuluvat oppilaskuntaan. Joka luokasta on kaksi edustajaa koulun oppilaskunnassa. Oppilaskunta tekee aloitteita koulun sisällä ja osallistuu tapahtumiin esim. järjestävänä tahona. Lisäksi koulullamme toimii oppilaista muodostettava **KESTU-tiimi**, joka pohjautuu **Vihreä Lippu**-toimintaan.
- **Liikkuva koulu**. Koulumme on liikkuva koulu, jonka toiminnalla pyrimme ohjaamaan oppilaita liikkuvaan elämäntapaan. Liikkuva Koulu -toimintamuodon sisällä toimii **Välkkäritoiminta**.
- **Ritaharjun vanhempaintoimikunta (VTK)**. VTK toimii aktiivisesti kooten Ritaharjun ja Pohjois-Ritaharjun koulun oppilaiden huoltajista edustajiston. Toiminnassa keskitytään edistämään oppilaiden hyvinvointia koulujen arjessa.
- **Ritaharju-Pöllökangas-Kuivasjärvi alueen palvelukeskittymä**. Palvelukeskittymän tavoitteena on edistää alueen koulujen ja päiväkotien hyvinvointia.
- **TCM-menetelmä**. Teacher Classroom Management (TCM) eli positiivisen ryhmähallintamenetelmän avulla kiinnitämme arjessa huomiota lasten kohtaamiseen ja vahvistamme vuorovaikutusta myönteisellä tavalla. Menetelmän avulla tuemme myös oppilaiden tunne- ja vuorovaikutustaitojen sekä empatiakyvyn kehittymistä. Tärkeintä arjessa on positiivisen suhteen luominen lapsiin.
- **Kasvatukselliset luokanopettajan tunnit**. Hyödynnetään kaupungin tunne- ja turvataitokasvatukset opasta.

- **Järjestyssäännöt.** Luokanopettajat käyvät oppilaiden kanssa läpi koulun järjestyssäännöt ja yleiset käyttäytymisohjeet lukuvuoden alussa. Huomioidaan myös lasten kanssa tehdyt luokka- ja sakarakohtaiset säännöt.
- **Laillisuuskasvatus.** Koulupoliisin vuotuinen laillisuuskasvatuksen oppitunti 4-luokkalaisille.
- **Lapset puheeksi -menetelmä.**
- **Tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden huomioiminen arjessa.** Esim. oppitunneilla, välitunneilla ja koulun kerhotoiminnassa
- **Huomioiminen opiskelussa ja ryhmien muodostamisessa**
- **Oppiainemateriaalien valinnassa**
- **Koulun jokapäiväisessä arjessa hyvinvointiasioihin huomioihin kiinnittäminen**
- **Kaveritunnit.** Tavoitteelliset ja säännölliset kaveritunnit, joiden avulla harjoitellaan ja vahvistetaan tunne- ja vuorovaikutustaitojen kehittymistä.
- **Turvataidot.** Opiskelu Turvallinen Oulu-materiaalin avulla.
- **Tapahtumat.** Esim. oppilaskunnan ja välkkäri- ja vetäjien järjestämät tapahtumat.
- **Tilat.** Esteettömyys liikkumisessa sekä sukupuolineutraalit WC-tilat.
- **Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmaan liittyvät kyselyt, suunnittelu ja arviointi.**

6. Pohjois-Ritaharjun koulun tasa-arvo ja yhdenvertaisuuskysely ja niiden tulokset

Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuuteen liittyvä tilannekartoitus tehtiin huhtikuussa koulumme 1.–6.-luokkalaisille oppilaille. Kartoituksen yhteydessä henkilöstölle jaettiin infopaketti yhdenvertaisuuteen ja tasa-arvoon liittyen. Eri luokka-asteille jaettiin oppilaiden kanssa yhdessä läpikäytäväksi tuntimateriaali aiheeseen liittyen. Aiheiden käsittelyn jälkeen oppilaat täyttivät sähköisen Forms-kyselyn. Kyselyyn vastasi koulustamme 395 määrä oppilaita, mikä on 83 % kaikista oppilaistamme. Huoltajille toteutettiin oma Forms -kysely. Henkilökunnan kysely toteutettiin avoimena keskusteluna eri teemojen ympärillä.

Kyselyiden tulokset käytiin läpi työryhmällä. Kartoituksen tuloksia tullaan käsittelemään syksyllä 2025 henkilökunnan, moniammatillisen oppilashuoltoryhmän, suunnitteluryhmän ja tiimien kesken. Syksyllä 2025 luokissa käydään keskustelu kyselyistä nousseista asioista sekä tehdään koulumme suunnitelman pohjalta kullekin luokalle omia spesifejä toimenpiteitä, joilla saadaan sekä aikuiset että lapset sitoutumaan tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman käytännön toteutukseen tuleville kolmelle vuodelle.

Kyselyt oppilaille, huoltajille ja henkilökunnalle ovat erillisenä liitteenä.

7. Tulosten analysointi ja kehittämiskohteet sekä niiden arviointi

Kokonaisuutena oppilaiden kyselyn tulokset antavat positiivisen kuvan yhdenvertaisuuden toteutumisesta. Kun kerätään tietoa kvantitatiivisella menetelmällä ja vastausvaihtoehdot ovat suhteellisen suppeat, ei tarkkoja johtopäätöksiä voi tehdä. Henkilökunnan vastauksista voidaan päätellä lähtökohdan ja tilanteen olevan hyvällä tasolla. Kehittämiskohteet nousevat esille suhteellisen selkeästi. Vanhempien kyselystä nousevat esille pääsääntöinen positiivisuus. Myös heidän kyselynsä perusteella kehittämisen kohteet ovat selkeät. Kyselyn perusteella positiiviset nostot sekä kehittämiskohteet ovat seuraavat:

Kehittämiskohteet seuraaville lukuvuosille:

Toimenpiteet LV 2025-2026

1. Kohtaaminen
2. Tunnen oloni turvalliseksi välitunnilla

Positiivinen nosto (ylläpito)

Tunteeko lapsesi olonsa turvalliseksi koulussa

Toimenpiteet LV 2026-2027

1. Yhteistyö huoltajien kanssa
2. Erilaisuuden hyväksyminen, sietäminen ja arvostaminen (ulkonäkö, mielipide, kiinnostuksen kohteet)

Positiivinen nosto (ylläpito)

Hyväksytäänkö lapseni koulussa omana itsenään

Toimenpiteet LV 2027-2028

1. Vahvuuteni ja osaamiseni koulussa huomataan
2. Hiljaisten oppilaiden tukeminen ja huomioiminen

Positiivinen nosto (ylläpito)

Kuuntelemista ja kuulluksi tulemista

8. Konkreettiset toimenpiteet

Kartoittavien kyselyiden ja niistä nousevien tulosten jälkeen kirjataan suunnitelmaan ne toimenpiteet ja tavoitteet, joita Pohjois-Ritaharjun koulussa sitoudutaan kehittämään tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustilanteen parantamiseksi. Kehittämiskohteiden osalta tiimit laativat konkreettiset toimenpiteet toiminnalliseen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmaan kunkin kehittämiskohteen osalta. Ideat ja toimenpiteet kirjataan tiimien työkirjaan ja tuodaan esille luokkiin. Kyseisiä toimenpiteitä arvioidaan lukuvuoden päätteeksi. Oppilaat osallistetaan konkreettisten toimenpiteiden laadintaan ikätaso huomioiden.

Tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden toteutumista hidastavia tekijöitä ovat:

- oppilaiden kokemus siitä, että tulisivat vielä paremmin kohdatuksi
- oppilaat voisivat kertoa omista asioistaan koulumme aikuisille
- oppilaat tuntisivat turvallisuutta välitunneilla

9. Lähteet

MITÄ YHDENVERTAISUUDELLA TARKOITETAAN?

<https://yhdenvertaisuus.fi/mita-on-yhdenvertaisuus>

Yhdenvertaisuus, OPH, oikeudenmukaisuus ja reiluus

<https://www.oph.fi/fi/oppimateriaali/miina-ja-ville-opettajan-oppaita/miina-ville-ja-oikeudenmukaisuus/kappalekohtaiset-5>

Yhdenvertaisuuslaki

1325/2014, 6 §

<https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2014/20141325>

Yhdenvertaisuussuunnittelun opas

<https://yhdenvertaisuus.fi/documents/5232670/5376058/Yhdenvertaisuussuunnittelun+opas+suomi>

Syrjinnästä vapaa koulu

<https://yhdenvertaisuus.fi/syrjinnasta-vapaa-koulu>

Laki naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta

1 § (30.12.2014/1329)

<https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1986/19860609>

Tasa-arvoasian neuvottelukunta

Mitä on tasa-arvo?

<https://tane.fi/tasa-arvo>

LIITTEET

Liite 1. Kyselyt oppilaille, huoltajille ja henkilökunnalle.

Liite 2. Toiminnallinen tasa-arvo ja yhdenvertaisuussuunnitelma